

Att höra och säga det handlingspåbudande – del 2 Om att transformera teori till samhandling

av Bengt-Åke Wennberg

Tre forskare Johan Alvehus, Bo Rothstein och Bengt Kristensson Ugglå har i olika artiklar i DN respektive SvD visat oss att vi genom att starta kunskapsabonnemanget var på rätt spår. Så som forskningen i dag bedrivs så kan den enligt dem inte ge entydiga svar på hur man skall handla i en viss situation eller hur det ideala samverkansmönstret för en grupp, en verksamhet eller ett samhälle skulle kunna se ut.

Alvehus och Kristensson Ugglå föreslår inte ett kunskapsabonnemang. De menar att problemet skulle kunna lösas genom att allmänheten och beslutsfattare *undervisades i vetenskapsteori* för att bättre kunna ta ställning till och inte övertolka forskares resultat. Ansvaret för transformationen läggs då enbart på individen.

De anger emellertid inte – som vi – att det skulle vara något problem med den *typ av kunskap* som forskningen erbjuder. De undviker frågan om det behövs en kompletterande kunskap. Rothstein är mer radikal. Han påpekar att vi måste göra oss kvitt ett antal av de gamla föreställningar som dominerar analyser och resonemang om vi vill få till stånd en förändring av det som "är" mot det som vi tycker "borde bli".

Alla tre forskarna påpekar att det ligger i forskningens natur att forskarna är oeniga. Först efter en lång period av utbyten och samtal kan man nå något som kan kallas enighet inom de mörkblå och ljusblå fälten.

Men inte ens när en sanning är bekräftad av tiotusentals forskare – exempelvis att den globala uppvärmningen är verklig och är orsakad av mänsklig aktivitet – så räcker detta för att i gemensam handling åstadkomma de radikala förändringar som krävs.

För att göra denna kunskap operativ *behövs det en kompletterande handlingskunskap* inom den sociala kontext som gäller för att göra det möjligt för berörda individer att forma sin samhandling på ett bättre sätt. Detta stämmer med våra slutsatser från vårt kunskapsabonnemang och andra uppdrag. Transformationen från påståendekunskap – de mörkblåa och ljusblåa fälten – till en handlingskunskap som leder till en önskad samhandling fungerar inte så som man trodde på upplysningstiden och senare i industrisamhället.

Detta får i dagens samhälle dramatiska konsekvenser för oss i vardagen, på jobbet och som medborgare. Forskning, så som den i dag bedrivs, kan inte ge oss entydiga svar på hur vi gemensamt skall hantera de specifika, enskilda och unika samverkanssituationer vi möter i vår praktik. Detta specifika kunnande behöver utvecklas lokalt av oss själva.

Det blir då angeläget att i de lokala kontexter där man brottas med samverkanssvårigheter initiera *välgrundade samtal* om vad man just där och då behöver veta – men inte redan vet. Det blir då angeläget att i sådana samtal utforska vilken kunskap som *i den lokala sociala kontexten* skulle underlätta för deltagarna att förstå hur det kan bli som det blir när *just de gör som de gör*.

Självklart bör sådana samtal bygga på vad man faktiskt anser sig veta om de aktuella fenomenen och på andra kunskaper som är giltiga i situationen. Men allmänna påståenden enligt de mörkblå och ljusblå fälten utgör absolut inte en tillräcklig grund för det samhandlande som måste till. Detta skall jag närmare belysa i kommande bloggar.

Referenser

Alvehus J (2020a): Forskarnas gräl är kärnan i vetenskapen. Stockholm: DN debatt 10.5.2020.

<https://www.dn.se/debatt/forskarnas-gral-ar-karnan-i-vetenskapen/>

Alvehus J (2020b): Rothstein ger paradoxalt nog feltänkarna rätt. Stockholm: DN debatt 15.5.2020.

<https://www.dn.se/debatt/rothstein-paradoxalt-nog-feltankarna-ratt/>

Kristensson Uggla B (2020): Vetenskapen behöver ta ett steg ut ur sig själv. Stockholm: SvD 1.6.2020.

<https://www.svd.se/vetenskapen-behover-ta-ett-steg-ut-ur-sig-sjalv>

Rothstein B (2020): Undervisning i vetenskapsfilosofi kan sprida destruktiva idéer. Stockholm: DN 10.5.2020.

<https://www.dn.se/debatt/undervisning-i-vetenskapsfilosofi-kan-sprida-destruktiva-ideer/>